

4. Тацій В.Я., Шило О.Г. Кримінальний процес: підручник за ред. В.Я. Тація, О.Г. Шила; Право. Харків. 2013. 365 с.

УДК 343

Будник Л. А.

*к.е.н., доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності
Західноукраїнського
національного університету*

Ронська О. Г.

*к.е.н., доцент кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності
Західноукраїнського
національного університету*

Будник В. І.

*здобувач ступеня доктора філософії
Західноукраїнського
національного університету*

ЗАСТОСУВАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Використання сучасних інформаційних технологій та ризикорієнтованого підходу дозволяє ефективніше розслідувати економічні правопорушення та запобігати їм. Необхідно зазначити, що в сучасних умовах перед криміналістичною наукою постають завдання пов'язані з вдосконаленням методів, технологій розслідування економічних правопорушень, викликані необхідністю застосування новітніх інформаційних цифрових технологій, які слід адаптувати до умов роботи професійних учасників кримінального провадження.

Цифрові технології, штучний інтелект і прогресивні методи боротьби з економічними правопорушеннями - такий напрям розвитку сучасних рішень у діяльності правоохоронних органів є трендом.

Сучасні цифрові технології використовують, в першу чергу, при проведенні судових експертиз, що дозволяє розширити можливості більш ефективно досліджувати різноманітні об'єкти і речові докази. Судові експерти чітко розуміють, наскільки швидко розвивається процес цифровізації, та активно використовують досягнення сучасних технологій з метою розширення компетенцій, оптимізації проведення судових експертиз, прогностичної діяльності тощо [1]. Впровадження і використання цифрових технологій застосовують в галузі судово-експертної діяльності як додатковий інструментарій і розширення можливостей досліджень різноманітних об'єктів і речових доказів з метою отримання доказової інформації в інтересах

розслідування. В першу чергу це стосується баз даних судових експертиз, які зберігають в собі інформацію про окремі групи матеріальних об'єктів, які мають сукупність ознак. Їх також використовують для збирання експериментальних даних, які отримані при проведенні лабораторних аналізів та досліджень. В роботі поліції США використовують лабораторно-інформаційну систему LIMS (*Laboratory Information Management Systems*), яка містить базу даних експертних досліджень, які були проведені, що дозволяє оптимізувати судово-експертну діяльність.

Перспективним для пошуку і аналізу інформації, розслідування економічних правопорушень і запобігання їм є використання штучного інтелекту. У Бюро економічної безпеки України працюють над розробкою нейронної мережі з використанням штучного інтелекту. Застосування такої мережі дозволить прогнозувати ситуації та ризики в сфері економічної діяльності [2].

Однією з переваг штучного інтелекту у правоохоронній діяльності є можливість аналізувати ситуації. Для прикладу, у британському бюро SFO (*Serious Fraud Office*), яке розслідує злочини у сфері шахрайства і корупції прийняли на посаду робота, який виконує роботу слідчого: підбирає інформацію, її структурує і обґрунтовує висновки.

При розслідуванні економічних правопорушень доцільно визначити кілька напрямів використання штучного інтелекту: на стадії досудового розслідування економічних правопорушень; на стадії судового розгляду; з метою попередження економічних правопорушень.

Штучний інтелект на етапі досудового розслідування економічних правопорушень використовують, якщо у правоохоронних органів є інформація про вчинення економічного правопорушення і необхідно провести аналіз великого обсягу даних. Прикладом є система Connect, яку використовує поліція Великої Британії з метою аналізу мільярдів даних щодо фінансових операцій для виявлення кореляцій та схем цих операцій. Така система дозволяє за лічені хвилини опрацювати дані великих обсягів та складності, для чого раніше необхідно були місяці кропіткої роботи і досліджень.

Цікавою є розробка штучного інтелекту науковців Мадридського університету імені Карла III і Кардіффського університету в Уельсі – алгоритм VeriPol, який дозволяє при прийнятті рішення про реєстрацію заяви або отриманні повідомлення про кримінальне правопорушення виявити недостовірну інформацію на основі аналізу її змісту [3, с.298].

З метою попередження економічних правопорушень штучний інтелект застосовують через використання численних інформаційних засобів для запобігання вчиненню злочинних діянь (шляхом виявлення можливих місць, де це може статися, або їх потенційних фігурантів).

Крім значного позитивного ефекту від застосування штучного інтелекту у науковці та практики ведуть мову про ризики. Це можуть бути ризики для права людей на приватність, вираження поглядів. Використання штучного інтелекту у правоохоронній діяльності можливий за умови забезпечення технічної та програмної надійності та безпеки, запобігання проявам дискримінації, відповідності принципам неупередженого, прозорого і

справедливого розслідування.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1.Бондар В. Цифрові бази даних у судово-експертній діяльності як засіб оптимізації її інформаційного забезпечення. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2021. № 3(95). С.241-256. URL: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.95.241-256> (дата звернення 19.04.2023).
- 2.БЕБ розробляє автоматизовану аналітичну систему. URL:<https://esbu.gov.ua/news/beb-rozroblyaye-avtomatizovanu-analitichnu-sistemu> (дата звернення 19.04.2023).
- 3.Демура М.І., Клепка Д.І., Крицька І.О. Забезпечення прав та законних інтересів особи в умовах «діджиталізації» кримінального провадження. *Часопис Київського університету права*. 2020. №1.С. 295-30.

УДК 330.161

Вівчар О. І.
*д.е.н., професор,
професор кафедри безпеки та
правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський
національний університет*

БЕЗПЕКОЗНАВЧИЙ ПРАКТИЧНИЙ БАЗИС ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕРЕЖЕВИХ СТРУКТУР: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

У сучасних трансформаційних умовах комплексне дослідження нових викликів та можливостей на економічну безпеку підприємств набуває значущості та актуальності. Саме забезпечення економічної безпеки підприємств мережеских структур є основною умовою функціонування кожного суб'єкта господарювання ринкової економіки в динамічно мінливому середовищі. В умовах, що склалися, керівникам необхідно бути готовими до таких викликів і вміти запобігати виникненню негативних явищ та протидіяти загрозам, а також впроваджувати організаційні заходи щодо протидії кризовим явищам із мінімальними витратами.

На основі проведеного дослідження встановлено, що загалом загрози економічній безпеці підприємств мережеских структур варто розглядати як сукупність умов, процесів і факторів, що перешкоджають реалізації економічних інтересів підприємства або створюють деяку небезпеку для їхнього функціонування [1, с. 55].

Погоджуючись із концептуальним поділом загроз на зовнішні й внутрішні, ідентифіковано загрози економічній безпеці в контексті методики потрійної Prt-моделі (збиток, час, імовірність) ранжування загроз. Методика містить п'ять етапів: 1) ранжирування загроз за основними ознаками; 2) групування загроз за типами; 3) виокремлення пріоритетних напрямків